

Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiö Itlan lausunto Luonnon virkistys- käytön strategiasta

Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiö Itla kiittää ympäristöministeriötä mahdollisuudesta lausua Luonnon virkistyskäytön strategiasta.

Säätiö toteaa lausunnon kohteena olevasta strategiasta seuraavaa:

Luonnon virkistyskäytön strategian visio, missio ja tavoitteet luovat energisoivan kuvan siitä, miten luonnon ja ihmisten hyvinvointi voidaan nähdä entistä vahvemmin toisistaan riippuvaisina ja toisiaan tukevinä päämäärinä.

Luonnon virkistyskäyttö on ilmiönä monisyinen. On hienoa, että strategian valmistelussa ja ilmiön tarkastelussa on pyritty varmistamaan moninäkökulmaisuus ja linkittyminen eri toimialoilla käynnissä oleviin uudistuksiin. Hyvää on myös strategian julkilausuttu lähtökohta tunnistaa, mitkä trendit vaikuttavat luonnon virkistyskäyttöön ja arvioida asiaa myös lasten ja nuorten näkökulmasta. Tässä myös perheiden ja ylisukupolvisuuden merkitys oli nostettu esiin. Onnistuessaan luonnon virkistyskäytön strategia nimittäin vahvistaa lasten luontosuhdetta merkittävästi ja näin ollen lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Luontosuhteen ja hyvinvoinnin yhteydestä on vahvaa tutkimusnäyttöä sekä Suomesta että varsinkin kansainvälisessä tutkimuskirjallisuudessa.

Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiö Itla katsoo, että strategiassa pitäisi vahvemmin näkyä tarve vahvistaa lähiluonnon saavutettavuutta varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa. On tärkeää tiivistää yhteistyötä muun muassa kasvatuksen ja koulutuksen luonto-opetuksen huomioon ottamiseksi kaavoituksessa. Nyt strategiassa on nostettu esiin opetus- ja nuorisotoiminnan tarpeista huolehtivina vastuutahoina opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Metsähallitus ja kunnat. Ely-keskukset ja kuntien kaavoitus pitäisi mielestämme mainita erikseen.

Lisäksi on todettava, että opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman ja koordinoiman Harrastamisen Suomen mallin kautta koulujen rooli lasten ja nuorten mielekkään vapaa-ajan toiminnan mahdollistamisessa vahvistuu. Harrastustoiminnan tuleminen osaksi koulujen toimintaa luo mahdollisuuksia entistä tiiviimpään yhteistyöhön koulujen ja harrastustoiminnan tuottajien välillä. Sitä kautta muodostuu myös entistä luontevampi kytkös luonnon virkistyskäytön tukemiseen.

On hyvä, että strategiassa kiinnitetään huomiota luonnon virkistyskäytössäkin esille tuleva yhteiskunnan eriarvoistumiseen, jolloin ne, jotka eniten voisivat hyötyä merkityksellisistä kokemuksista luonnossa, jäävät niistä paitsi. Lasten

ja nuorten luontosuhteen muodostumisessa ja luonnon virkistyskäytössä on tärkeää huomioida mahdollisuudet kaikissa lapsen kasvu- ja kehitysympäristöissä (koti, varhaiskasvatus ja koulu sekä vapaa-aika).

Kaiken kaikkiaan on lopuksi todettava, että lausunnon kohteena olevan strategian toimeenpanossa strategiaan liittyviä yksittäisiä toimenpiteitä ja aktiviteetteja tulee arvioida lapsivaikutusten osalta YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen, vuoden 2021 helmikuussa hyväksytyn kansallisen lapsistrategian ja lokakuussa 2021 hyväksytyn em. lapsistrategian toimeenpanosuunnitelman valossa. Samoin lausunnon kohteena oleva strategia luonnonvirkistyskäytöstä tarjoaa oivallisen mahdollisuuden pilotoida julkiseen talouden suunnitteluun ja toimeenpanoon sisältyvää lapsibudjetoinnin ideaa.

Helsingissä 19.10.2021

Petri Virtanen

Toimitusjohtaja, professori

Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiö Itla sr.